

China Miéville (1972)

Britanyalı fantastik edebiyat yazarı. Cambridge Üniversitesi'nde Sosyal Antropoloji öğrenimini tamamlayan Miéville, yüksek lisans ve doktora derecelerini London School of Economics'te Uluslararası İlişkiler alanında almıştır. Doktora tezi, *Between Equal Rights: A Marxist Theory of International Law* adıyla 2005'te kitaplaştı. Miéville, Warwick Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dersleri vermektedir.

China Miéville, yarattığı fantastik edebiyatı “tuhaf kurgu” olarak tanımıyor. Fantastik edebiyatı ticarileşmeden, tutucu klişelerden kurtarmayı amaçlayan Miéville'in politik duruşunu, fantastik romanlarından takip etmek mümkündür. Marksist tutumu romanlarında olduğu kadar, edebiyatla ilgili kuramsal duruşunda da belirgindir. Yordam Kitap'ın yayınladığı ve yayınlayacağı romanları şunlardır: *Kral Fare (King Rat)*, 1998; Türkçesi 2010), *Perdido Sokağı İstasyonu (Perdido Street Station)*, 2000; Türkçesi 2011), *Yara (The Scar)*, 2002; Türkçesi 2013), *Demir Konsey (Iron Council)*, 2004; Türkçesi 2015), *Un Lun Dun (Un Lun Dun)*, 2007; Türkçesi 2012), *Şehir ve Şehir (The City & The City)*, 2009; Türkçesi 2012), *Kraken (Kraken)*, 2010; Türkçesi 2013); *Elçilik Şehri (Embassytown)*, 2011; Türkçesi 2016); *Demirdenizi (Railsea)*, 2012; Türkçesi 2018); *Yeni Paris'in Son Günleri (The Last Days of New Paris)*, 2016; Türkçesi 2018).

İlk romanı *Kral Fare* ile hem Uluslararası Korku Cemiyeti hem de Bram Stoker ödüllerine aday gösterilen China Miéville, çok sayıda ödül kazanmıştır. *Perdido Sokağı İstasyonu* ile 2001 yılında kazandığı Arthur C. Clarke ve Britanya Fantezi ödülleri, *Yara* ile 2003'te kazandığı Britanya Fantezi Ödülü, *Demir Konsey* ile 2005'te kazandığı Arthur C. Clarke Ödülü, *Un Lun Dun* ile 2008'de kazandığı Locus Ödülü, *Şehir & Şehir* ile 2010'da kazandığı Arthur C. Clarke Ödülü ve *Elçilik Kenti* ile 2012 yılında kazandığı Locus Ödülü bunlardan bazılarıdır.

Eserin orijinal adı:
Embassytown
(2011, Londra: Macmillan)

Yordam Kitap'ta
China Miéville Eserleri

KRAL FARE

PERDİDO SOKAĞI İSTASYONU

YARA

DEMİR KONSEY

UN LUN DUN

ŞEHİR VE ŞEHİR

KRAKEN

ELÇİLİK KENTİ

DEMİRDENİZİ

YENİ PARİS'İN SON GÜNLERİ

CHINA MIÉVILLE

ELÇİLİK KENTİ

ROMAN

TÜRKÇESİ

BETÜL ÇELİK - M. İHSAN TATARI

Gözden Geçirilmiş 2. Basım

*yordam
edebiyat*

Yordam Edebiyat: 6 • Elçilik Kenti • China Miéville • ISBN 978-605-172-149-1
Çeviri: Betül Çelik - M. İhsan Tatari • Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç
Sayfa Düzeni: Gönül Göner • Birinci Basım: Eylül 2016 • İkinci Basım: Kasım 2020
© China Miéville, 2011; © Yordam Kitap, 2011
(Telif hakları Anatolialit aracılığıyla alınmıştır)

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 44790)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat: 3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • W: www.yordamkitap.com • E: info@yordamkitap.com
www.facebook.com/YordamEdebiyat • www.twitter.com/YordamEdebiyat
www.instagram.com/yordamkitap

Baskı: **İnkılâp Kitabevi Baskı Tesisleri** (Sertifika No: 44066)
Çobançeşme Mah. Altay Sok. No: 8
Yenibosna / Bahçelievler - İstanbul
Tel: 0212 496 11 11

ELÇİLİK KENTİ

ROMAN

Jesse'ye

TEŞEKKÜRLER

Mark Bould, Mic Cheetham, Julie Crisp, Andrea Gibbons, Chloe Healy, Deanna Hoak, Simon Kavanagh, Peter Lavery, Farah Mendlesohn, Davis Moensch, Tom Penn, Max Schaefer, Chris Schluep, Jesse Soodalter, Karen Traviss ve Jeremy Trevathan'a çok teşekkür ederim. Macmillan ve Del Rey yayınevindeki herkese de öyle. Yazarlar arasında da I. A. Richards, Paul Ricoeur ve Tran Duc Thao'ya bilhassa minnettirim.

“Her kelime (asıl anlamı dışında)
bir şey daha anlatmalıdır.”

Walter Benjamin, “Kendi Başına Dil ve İnsan Dili Üzerine”

GEMİNİN İNİŞ YAPTIĞINI elçiliğin tüm çocukları görmüştü. Öğretmenleri ve dönemsel ebeveynleri günlerdir onlara bu geminin resmini çizdiriyordu. Odanın bir duvarı bu resimlere ayrılmıştı. Ufaklıkların hayallerindeki aksine, boşluk gemileri arkalarından ateş püskürtmeyeli yüzyıllar olmuştu fakat onları bu tür özelliklerle tasvir etmek bir gelenektir. Küçükken ben de gemileri benzer şekilde çizdim.

Ben resimlere bakarken yanımdaki adam da onlara doğru eğildi. “Bak,” dedim. “Görüyor musun? Bu sensin.” Geminin penceresinde bir yüz vardı. Adam gülümsedi. Basit çizgilerle çizilmiş figürü taklit ederek, bir dümeni kavrar gibi yaptı.

“Bizi mazur görmelisin,” dedim, başımla duvardaki resimleri işaret ederek. “Biraz dar görüşlüydür.”

“Hayır, hayır,” dedi pilot. Ondan daha yaşlıyım; özenle giyinmişim ve argo bir dille ona hikâyeler anlatıyordum. Onu şaşırtmamdan hoşlanıyordu. “Her neyse,” dedi, “bu hiç de... Yine de harika. Buraya gelmek. Sınıra. Ötesinde nelerin yattığını ancak Tanrı'nın bildiği bu yere.” Varış Balosu'na baktı.

BAŞKA PARTİLER DE vardı: mevsimsel partiler, tanıtım partileri, mezuniyet törenleri, yılbaşı partileri, aralık ayındaki üç Noel. Fakat Varış Balosu her zaman en önemlisiydi. Kestirilemeyen alizeler yüzünden düzensiz ve nadiren gerçekleşirdi. En son düzenlenişinin üstünden yıllar geçmişti.

Diplomasi Salonu kalabalıktı. Güvenlik görevlileri, öğretmenler, doktorlar ve yerel sanatçılar elçilik kadrosuyla bir aradaydı. Aralarında tecrit edilmiş, yabancı topluluklardan gelen delegeler ve münzevi çiftçiler de vardı. Dışarı'dan yeni gelenlerin

sayısı çok azdı; kıyafetleri çok geçmeden yerel halk tarafından taklit edilecekti. Mürettebat ya yarın ya da ertesi gün ayrılacaktı; Varış Baloları sanki aynı anda hem varışı hem de ayrılışı kutluyormuşçasına, hep bir ziyaretin sonunda yapılırdı.

Bir yaylı sazlar yedilisi çalıyordu. Üyelerinden birisi arkadaşım Gharda idi; beni gördü ve yarısına vardığı bu kulak tırmalayıcı dans müziği için kaşlarını çatarak özür diledi. Genç erkekler ve kadınlar dans ediyordu. Patronları ve aile büyükleri için hepsi de tescilli birer utanç kaynağıydı; gerçi onlar da zaman zaman genç meslektaşlarını eğlendirecek şekilde salınıyor ya da parmak uçlarında esprili bir şekilde dönüyorlardı.

Çocukların geçici sergisinin yanında Diploması Salonu'nun sürekli eserleri asılı duruyordu: yağlıboya ve guajlar; Personel'in, Elçilerin, ataşelerin, hatta Ev Sahiplerinin trid ve düz fotoğrafları. Kentin tarihçesini anlatıyorlardı. Sarmaşıklar duvardaki kaplamanın yukarısındaki Art Deco tarzı kornişlere kadar uzanıyor, salonun üstünde gür bir bitki örtüsü oluşturuyorlardı. Ahşap kornişler onları taşıyacak şekilde tasarlanmıştı. Yaprakların arasında görüntü avlayan, başparmak büyüklüğündeki arıkameralar görülüyordu.

Yıllar önce arkadaş olduğum bir güvenlik görevlisi takma elini kısaca sallayarak beni selamladı. Şehre ve Zambakyatağı Tepesi'ne yukarıdan bakan, metrelerce yükseklik ve genişlikteki bir pencereden yansıyan ışığın önünde hayal meyal görünüyordu. Kargo yüklü gemi o tepenin öteki yamacında duruyordu. Kilometreler boyunca devam eden çatıların ötesinde, kilisenin döner işaret ışıklarının arkasında da güç istasyonları bulunuyordu. İnış onları rahatsız etmişti; aradan günler geçmesine rağmen hâlâ gergindiler. Ayaklarını yere vurduklarını görebiliyordum.

"Senin yüzünden," dedim dümenciye, istasyonları göstere rek. "Bu senin hatan." Dümenci güldü ama yalnızca göz ucuyla bakıyordu. Neredeyse her şey dikkatini dağıtıyordu. Buraya ilk geliyordu.

Bir teğmeni önceki partiden hatırlar gibi oldum. Yıllar önce, buraya son gelişinde elçilikte ılık bir sonbahar yaşıyordu. Yüksek zeminli bahçelerin yaprakları arasında benimle yürümüş, ne sonbaharın ne de bilebileceği herhangi mevsimin yaşandığı bu şehre bakakalmıştı.

TEPSİLER DOLUSU uyarıcı reçineden yayılan dumanların arasından geçip herkesle vedalaştım. Görevlerini tamamlamış birkaç yabancıyla beraber, çıkış hakkı talepleri kabul edilen az sayıda yerli de kentten ayrılıyordu.

“Hayatım, ağlıyor musun yoksa?” dedi Kayliegh. Ağlamıyordum. “Yarın görüşürüz, belki ertesi gün de. Ayrıca sen de...” Fakat iletişimin çok zor olacağını, bu yüzden de bir noktada sona ereceğini biliyordu. Gözleri azıcık da olsa yaşarana dek birbirimize sarıldık. “Neden gittiğimi herkesten çok senin biliyor olman gerek,” dedi bana, gülerek. “Biliyorum seni ödle, çok kıskanıyorum!” diye karşılık verdim ben de.

Bu senin seçimindi, diye düşündüğünü görebiliyordum ve bu doğrudu. Altı ay öncesine kadar ben de gidecektim; ta ki en son şim* kimin ve neyin gelmekte olduğunun şok edici haberiyle inene kadar. O zaman bile kendi kendime planıma sadık kalacağımı, bir sonraki görev değişimi geldiğinde Dışarı'ya gideceğimi söylüyordum. Fakat en sonunda filikanın gökyüzünden uğultular içinde geçip gidişi benim için çok büyük bir sürpriz olmadı ve burada kalacağımı fark ettim. Kocam Scile en başından beri bunu yapacağımdan şüphelenmiş olmalıydı.

“Ne zaman burada olurlar?” diye sordu pilot. Ev Sahiplerini kastediyordu.

“Yakında,” dedim, hiçbir fikrim olmamasına rağmen. Görmek istediğim kişiler Ev Sahipleri değildi.

* Şim: miab (*İng.*); “Şişe içinde mesaj” (*message in a bottle*) anlamına gelen bir akronim –çev.

Elçiler de oradaydı. İnsanlar onlara yaklaşmış fakat etraflarında yoğun bir kalabalık oluşturmamışlardı. Çevrelerinde hep biraz boşluk, saygıdan kaynaklı bir mesafe olurdu. Dışarıda, pencerelere yağmur vuruyordu. Alışlageldik hiçbir kaynaktan, hiçbir arkadaşımın kapılarının ardında neler olup bittiğine dair bir bilgi alamamıştım. Yeni gelenler arasındaki en önemli, en tartışmalı kişilerle yalnızca üst düzey bürokratlar ile onların danışmanları görüşmüştü ve ben kesinlikle onlardan biri değildim.

İnsanlar girişe bakıp duruyorlardı. Pilota gülümsedim. Başka Elçiler de içeri girmektedir. Onlara da gülümsedim; ta ki onlar beni fark edene kadar.

Çok geçmeden şehirdeki Ev Sahipleri ve yeni gelenlerin temsilcileri de gelecekti. Kaptan ve gemi mürettebatının kalanı, ataşeler, konsoloslar, araştırmacılar, belki birkaç yeni göçmen ve en sonunda da imkânsız yeni Elçi.

BAŞLANGIÇ

DALGIÇ

0.1

BİZ KÜÇÜKKEN Elçilik Kenti'nde bozuk paralarla ve atölye atıklarından hilal şeklinde kestiğimiz, madenî para büyüklüğündeki kâğıtlarla oynadığımız bir oyun vardı. Bu oyunu hep aynı yerde, reklam panolarının sarmaşıkların altında renk değiştirdiği, dik yokuşlu bir gecekondu mahallesinin arka sokağında, pazar alanının ilerisindeki bir evin yakınında oynardık. Oynadığımız paralara ithafen adlandırdığımız bir duvarın yanında, o eski ekranların puslu ışığı altında... İki metelik değerindeki, ağır bir tanesini çevirip, o döndükçe *dön, eğil, domuz burnu, güneş ışığı* diye bağırdığımızı hatırlıyorum; ta ki o yalpalayıp düşene kadar. Para durduğunda yukarı bakan yüzü ile o anda söylediğimiz son kelime kazananı ya da kaybedeni belirliyordu.

Yağmurlu ilkbahar günlerinde ve sıcak yaz aylarında elimde o iki metelik değerindeki parayla oturup, diğer kız ve oğlanlarla kimin kazandığı konusunda tartıştığımızı çok net hatırlıyorum. Hem o evle hem de sakinleriyle ilgili insanı huzursuz edecek cinsten rivayetler duysak da asla başka bir yerde oynamazdık.

Bütün çocuklar gibi biz de dikkatli, aceleci ve bize mahsus biçimde kentimizin haritasını çıkarmıştık. Pazarda tezgâhlardan ziyade tuğlaları düşen bir duvarda oluşmuş, ulaşmayı hiçbir zaman başaramadığımız yükseklikteki bir boşluk çekerdi ilgimizi. Kentin sınırını belirleyen, ikiye ayrılmış ama sonra (o zamanlar henüz bilmediğim bir nedenden ötürü) harçla yeniden bir araya getirilmiş koca kaya ile mazgallı siperleri ve armatürleriyle bana pek güven vermeyen kütüphaneden hoşlanmazdım. Ama plastaştan yapılma, pürüzsüz avlusunda topaçların ve havada süzülen oyuncakların metrelerce gezindiği koleji hepimiz seviyorduk.

Şamatacı bir gruptuk ve yolda giderken polis memurları bizi sık sık durdururdu ama tek yapmamız gereken, “Sorun yok efendim, biz sadece...” diye başlayıp yolumuza devam etmekte. Kalabalık caddelerden hızla yokuş aşağı iner, alçak çatıların üzerinde ya da yanı başımızda koşan hayvanlar eşliğinde Elçilik Kenti’nin evsiz otomlarını geride bırakır, ara ara ağaçlara ve asmalara tırmanmak için duraksar, sonunda da hep o açıklığa gelirdik.

Kentin bu ucunda evlerimizin bulunduğu ara sokakların açılırları ve meydanları önce azar azar, sonra da giderek artan bir şekilde Ev Sahiplerinin binalarının neden olduğu tuhaf bir geometriyle kesintiye uğrar, derken bizim evlerimizin yerini tamamen onlarınki alırdı. Ev Sahiplerinin şehrine, yani sokakların görünümünün değiştiği ve tuğla, çimento veya plazma duvarların yerini daha canlı başka malzemelerin aldığı bu yere girmeye çalışırdık elbette. Bu girişimlerimde samimi, fakat başaramayacağımı bildiğim için de rahattım.

Rekabet eder, sınırlarımızı çizip birbirimizi gidebileceğimiz en uzak noktaya gitmek için cesaretlendirirdik. “Kurtlar bizi kovalıyor, koşmamız gerek,” ya da “Kim daha ileri giderse o vezir olacak,” derdik. Bizim grupta en güneye gidebilmiş üçüncü kişi bendim. Her zamanki noktamızda etrafı kas lifleriyle kaplı kazıklarla çevrilmiş, egzotik renklere sahip bir Ev Sahibi yuvası vardı. Ev Sahiplerinin bizim hasır çitlere özenerek yaptığı bir şeydi bu. Arkadaşlarım dört yol ağzından bana ıslık çalarlarken ben de ona tırmanırdım.

Çocukluk fotoğraflarımı görseniz hiç şaşırılmazdınız; yüzüm şimdi nasılsa o zaman da neredeyse aynıydı. Aynı şüpheli dudak büzüş ya da tebessüm, bazen beni güldüren o gayretli göz kıışı. O zamanlar da tıpkı şimdiki gibi uzun ince ve yerinde duramayan biriydim. Soluğumu tutup bir ciğer dolusu nefesle havaların birbirine karıştığı yere doğru ilerler, aşılması çok da zor olmayan ama yine de dikkate değer bir gaz değişiminin yaşandığı – nanotek partikül makineleriyle şekillendirilip atmosferik bir sanatla

mükemmelleştirilen meltemlerin estiği – sınırı geçer ve üzerlerine *Avice* yazmak üzere beyaz tahtalara yaklaşırdım. Bir keresinde, gösteriş hevesiyle yuvanın çitlerini örüp birbirine bağlayan etten çapaya hafifçe vurmuştum. Su kabağı kadar gergin bir hissi vardı. Sonra nefes nefese arkadaşlarımın yanına geri koşmuştum.

“Ona dokundun,” demişlerdi hayranlıkla. Elime bakakalmıştım. Sonra da başarılarımızı kıyaslamak için kuzeye, aioli* akımının estiği yere doğru yola koyulmuştuk.

YAKININDA madenî paralarla oynadığımız evde sessiz, iyi giyimli bir adam yaşıyordu. Kendisi o yörede bir tedirginlik kaynağıydı. Bazen orada toplandığımız zamanlarda dışarı çıkardı. Dikkatle bize bakar ve dönüp uzaklaşmadan önce selamlama ya da kınama anlamına gelebilecek bir ifadeyle dudaklarını büzerdi.

Onun nasıl biri olduğunu bildiğimizi düşünüyorduk. Yanılıyorduk elbette, fakat o yöreden öğrenebileceğimiz her şeyi öğrenmiş ve onun beş parası olamayan bir münasebetsiz olduğuna karar vermiştik. Ortaya çıktığında arkasından onu işaret ederek, “Hey,” demiştim arkadaşlarıma birçok defa, “hey.” Kendimizi cesur hissettiğimiz zamanlarda, adam çalı çitlerle çevrili ara sokaklar boyunca nehre, pazara, arşiv harabelerine veya Elçilik yönüne giderken onu takip ederdik. Sanırım iki kez içimizden birisi ona bağırarak sövmüştü. Ama yoldan geçenler bizi hemen susturmuştu.

“Biraz saygılı olun demişti,” dedi bir altistiridye yetiştiricisi, sert bir şekilde. Sonra da kabuklu deniz ürünleriyle dolu sepetini yere koymuş ve adama bağırarak Yohn’a sert bir şamar atmıştı. Ardından dönüp yaşlı adamın arkasından bakmıştı. İfade edecek sözleri bulamasam da, bir anda öfkesinin bütünüyle bize yönelik olmadığını, yüzündeki hoşnutsuzluğun kısmen de olsa adamı onaylamamaktan ileri geldiğini fark ettiğimi hatırlıyorum.

* Aioli: Yunan mitolojisinde rüzgâr tanrısı olarak bilinen Aeolus’tan (Türkçede Aiolis) türetilmiş, solunulabilir hava akımı anlamına gelen bir sözcük. –cev.

Bunu o akşamın dönemsel babası Berdan Baba'ya anlattığımda, "Onun orada yaşamasından rahatsızlar," demişti bana. Yaşananları ona birkaç kez anlatmış, takip ettiğimiz adamı dikkatli ve şaşkın bir şekilde tarif etmiş ve babaya onun hakkında sorular sormuştum. Ona komşuların neden o adamdan rahatsız olduklarını sorduğumdaysa baba utangaç bir tavırla gülümsemiş ve bana iyi geceler öpücüğü vermişti. Pencereden dışarıya bakıp durmuş ve hiç uyuyamamışım. Yıldızları, ayları ve Enkaz'ın parıltısını seyretmişim.

DOĞUM GÜNÜMDEN bir gün sonra gerçekleştikleri için bunun akabinde yaşanan olayların tarihini tam olarak biliyorum. O an içinde olduğum melankolik hâl şimdi gözüme komik geliyor. Akşama doğrudu. Eylülün üçüncü on altısı, bir Domingünüydü. Tek başıma oturmuş, yaşımı düşünüyor (tuhaf küçük Buda!) ve para duvarının dibinde doğum günü paramı çeviriyordum. Bir kapının açıldığını duydum fakat başımı kaldırıp bakmadım. Yani ben oynarken evdeki adamın önüme kadar gelip durması saniyeler sürmüş olabilir. Neler olduğunu fark ettiğim zaman şaşkınlık ve dehşet içinde başımı kaldırıp ona baktım.

"Kızım," dedi bana. Başıyla ev işaret etti. "Lütfen benimle gel." Koşup kaçmak aklımdan geçti mi, hatırlamıyorum. İtaat etmekten başka yapabileceğim bir şey yok gibi görünüyordu.

Evi hayret vericiydi. İçi mobilyalar, ekranlar ve heykelciklerle tıklı tıklı dolu olan, koyu renklere boyanmış uzun bir oda vardı. Otomlar görev başında, her şey hareket hâlindeydi. Bizim çocuk yuvasının duvarlarında da sarmaşıklar vardı fakat hiçbirinin buradaki gibi, basılı bir resim kusursuzluğundaki helezon ve kıvrımları olan, parlak siyah yapraklı tendonları yoktu. Duvarlar tablolarla ve biz girerken hareketleri değişen plazmalarla kaplıydı. Antika çerçeveli ekranlarda bilgiler akıyordu. Bir tridde avuç içi kadar hayaletler, sedefli bir oyun tahtasındaki taşlar misali saksı bitkilerinin arasında dolaşıyordu.

“Arkadaşın,” dedi adam, kanepesini işaret ederek. Üzerinde Yohn yatıyordu.

Ona seslendim. Oğlan çizmeli ayaklarını kumaşla kaplı kanepenin üzerine uzatmıştı, gözleri kapalıydı. Kıpkırmızıydı ve hırıltılar çıkarıyordu.

Yohn’a her ne yaptıysa (bunu mutlaka o yapmış olmalıydı) aynısını bana da yapacağından korkarak adama baktım. Ama o benimle göz göze gelmek yerine bir şişeyle oynuyordu. “Arkadaşını bana getirdiler,” dedi. Sanki benimle konuşmanın bir yolunu arıyormuşçasına etrafına bakındı. “Polis çağırdım.”

Beni güçlkle nefes alan Yohn’un yanındaki bir tabureye oturttu ve bana bir kadeh likör uzattı. Bir müddet içkiye şüpheyle baktım; ta ki adam ondan bir yudum alıp, sonra da yuttuğunu göstermek için bir iç çekişle ağzını açana kadar... Ardından kadehi elime tutuşturdu. Adamın boynuna baktım, fakat bir link göremedim.

İçkiden bir yudum aldım. “Polisler geliyor,” dedi adam. “Oyun oynadığını duydum. Yanında bir arkadaşı olursa kendisini iyi hissedebileceğini düşündüm. Onun elini tutabilirsin.” Kadehi bırakıp adamın dediğini yaptım. “Ona burada olduğunu, iyileşeceğini söyle.”

“Yohn, benim, Avice.” Kısa bir sessizlikten sonra Yohn’un omzuna hafifçe dokundum. Kısa bir sessizliğin ardından oğlanın omzunu hafifçe dürttüm. “Buradayım. İyileşeceksin Yohn.” Endişemde samimiydim. Başka bir talimatı olup olmadığını görmek için başımı kaldırıp adama baktım; o ise kafasını iki yana sallayıp güldü.

“O hâlde yalnızca elini tut,” dedi.

“Ne oldu efendim?” dedim.

“Onu bu şekilde buldular. Fazla uzaklaşmıştı.”

Zavallı Yohn çok hasta görünüyordu. Derken ne yaptığını anladım.

Yohn grubumuzda en güneye gidebilmiş ikinci kişiydi. En iyimiz olan Simmon ile rekabet edemezdi, fakat kazıklı çitte adı

nı benimkinden birkaç çıta öteye yazabilmişti. Birkaç hafta boyunca nefesimi daha uzun süre tutmaya çabalamış ve çitlere koyduğu işaretlere yaklaşmışım. O hâlde gizlice çalışıyor olmalıydı. Aioli akımından çok fazla uzaklaşmıştı herhâlde. Onun nefessiz kaldığını, ağzını açıp bölgeler arası havayı içine çekerken keskin bir acı duyduğunu, geri dönmeye çalıştığını fakat zehirlerden ve temiz oksijen yokluğundan sendelediğini hayal edebiliyordum. Kendini kaybedip düşmüş ve o berbat karışımı dakikalarca solumuş olabilirdi.

“Onu bana getirdiler,” dedi adam tekrar. Birdenbire, dev bir kauçuk ağacının arkasına yarı yarıya gizlenmiş bir şeyin hareket ettiğini fark ederek hafifçe inledim. Onu daha önce nasıl görmemiştim bilmiyorum.

Bu bir Ev Sahibiydi. Halının ortasına kadar geldi. Hem saygı hem de çocukça bir korkuyla hemen ayağa kalktım. Ev Sahibi salınan ihtişamı ve iç içe geçmiş eklemleriyle bana doğru yaklaştı. Sanırım, sanırım çatallanmış deri yığınınından ibaret olsan fersiz gözleriyle beni dikkatle süzdü. Bir uzvunu açıp kapattı. Bana uzandığını düşündüm.

“Çocuğu aldıklarını görmek için bekliyor,” dedi adam. “Eğer iyileşirse bunu Ev Sahibimizin burada olmasına borçlu olacaktır. Teşekkür etmelisin.”

Öyle yaptım. Adam gülümsedi ve yanıma çömelip bir elini omzuma koydu. Birlikte garip bir şekilde hareket eden varlığa baktık. “Ufaklık,” dedi adam şefkatle. “Ev Sahibi’nin seni duymadığını biliyorsun, değil mi? Ya da... seni yalnızca bir gürültü olarak duyduğunu? Fakat sen iyi ve kibar bir kızsın.” Bana şöminenin üzerindeki bir çanaktan çok tatlı olmayan, birkaç yetişkin şekerlemesi uzattı. Usulca Yohn’a bir şeyler daha mırıldandım, ama bu sefer sadece bana böyle tembhlendiği için değil. Korkuyordum. Zavallı arkadaşımın cildi tuhaf, hareketleri ise tedirgin ediciydi. Ev Sahibi bacaklarının üzerinde yukarı aşağı sallandı. Ayaklarının dibinde köpek büyüklüğünde bir şey kıpırdanıyordu. Yoldaşı... Adam, Ev

Sahibi'nin suratının olması gereken yere baktı. Adamın yüzünde pişmanlık benzeri bir ifade vardı sanki. Ya da daha sonradan öğrendiğim şeyler yüzünden öyle düşünüyör olabilirim.

Ev Sahibi konuştu.

Onun türünü daha önce defalarca görmüştüm elbette. Bazıları oyun oynama cüreti gösterdiğimiz açıklıkta yaşıyordu. Bazen bir işlerini halletmek için yengeç katiyetiyle yürüyen ya da her an düşecekmiş gibi görünmelerine neden olan adımlarla koşan (ama asla düşmeyen) Ev Sahipleriyle yüz yüze bulurduk kendimizi. Onları yuvalarının etten duvarlarıyla veya evcil hayvanları olduğunu düşündüğümüz, fısıltılı yoldaşlarıyla meşgul olurken görürdük. Ev Sahipleri ortaya çıkınca derhâl sus pus olur ve onlardan uzaklaşırdık. Dönemsel ebeveynlerimizin onlara gösterdiği özenli saygıyı taklit ederdik. Yetişkinlerden devraldığımız huzursuzluk, Ev Sahiplerinin sergilediği garip hareketlere duyaçağımız her tür merakı bastırırdı.

Neredeyse bizim seslerimize benzeyen, belirgin tonlarla birbirleriyle konuşmalarını işitirdik. Hayatlarımızın sonraki dönemlerinde birkaçımız söylediklerinden bazılarını anlayabilirdi ama henüz bunun için erkendi. Mesela ben bunu asla başaramadım.

Daha önce hiç Ev Sahiplerinden birine bu kadar yakın olmamıştım. Yohn için duyduğum korku, bu şeye yakın olmandan dolayı hissettiğim her tür duyguyu bastırmıştı. Ama yine de gözümü ondan ayırmadım ki beni şaşırtmasın. İşte bu yüzden salınarak bana yaklaştığında hemen geri çekilip arkadaşşıma fııldamayı kestim.

Gördüğüm tek öteterreliler Ev Sahipleri değildi. Elçilik Kenti'nin başka ötegil sakinleri de vardı: birkaç Kedis, bir avuç Shur'asi ve diğerleri. Fakat onlarla aramızda da kaçınılmaz bir yabancılık olmasına rağmen hiçbirinde Ev Sahiplerinin yanındayken hissettiğimiz o soyutlanma duygusu, o katışıksız uzaklık yoktu. Bizimle şakalaşan Shur'asi bir esnaf bile vardı; lehçesi biraz tuhaf olsa da esprileri gayet anlaşılırdı.

Daha sonra bu göçmenlerin çeşitli açılardan bilhassa bizimle aynı kavramsal modelleri paylaşan ırklardan gelmekte olduklarını anladım. Ev Sahipleri, yani Elçilik Kent'i'ni şehirlerine inşa etmemize nazikçe izin veren yerlilerse sakin ve anlaşılmaz varlıklardı. Zaman zaman sanki ilginç, acayip birer toz tanesiymiş gibi bizi izleyen, biyodonanımlarımızı sağlayan ve yalnızca Elçilerle konuşan ikincil tanrılar... Sık sık onlara hürmet göstermemiz gerektiği hatırlatılırdı. Sokakta onların yanından geçerken bizden beklenen saygıyı gösterir, sonra da kıkırdayarak koşardık. Ancak yanımda arkadaşlarım yokken korkumu bu türden saçmalıkların ardına gizleyemedim.

“Çocuk düzelecek mi diye soruyor,” dedi adam. Ağzını ovuşturdu. “Tam olarak tercüme edecek olursam, ‘Yeniden koşacak mı yoksa soğuyacak mı?’ diyor. Yardım etmek istiyor. Yardım etti de. Muhtemelen kaba biri olduğumu düşünüyor.” İç geçirdi. “Ya da akıl hastası. Çünkü ona yanıt veremiyorum. Eksildiğimi görebiliyor. Eğer arkadaşın ölmezse bunu Ev Sahibi'nin onu buraya getirmesine borçlu olacak. Çocuğu onlar buldu.”

Adamın bana kibar davranmaya çalıştığını görebiliyordum. Ama bu konuda acemi görünüyordu. “Onlar bu tarafa geçebilirler ama bizim buradan ayrılamayacağımızı biliyorlar. Neye ihtiyaç duyduğumuzu aşağı yukarı biliyorlar.” Ev Sahibi'nin evcil hayvanını işaret etti. “Cihazlarıyla Yohn'a oksijen vermişler. Yani iyileşebilir. Polisler yakında gelir. İsmi Avic'e'ti, değil mi? Nerede yaşıyorsun?”

Ona çocuk yuvasının ismini verdim.

“Peki, benim ismimi biliyor musun?” diye sordu adam.

Duymuştum elbette. Ama bunu ona söylemenin görgü kurallarına uygun olduğundan emin değildim. “Bren,” dedim.

“Bren. Aslında bu doğru değil. Anlıyor musun? Benim adım söyleyemezsin. Heceleylebilirsin ama söyleyemezsin. Öte yandan artık ben de kendi adım söyleyemiyorum. İşimizi göreceğ en iyi isim *Bren*. *Ona* gelince...” Ciddiyetle başını sallayan Ev Sahibi'ne

baktı. “O benim ismimi söyleyebilir. Fakat bunun bir faydası olmaz; artık birbirimizle konuşamıyoruz.”

“Yohn’u neden size getirdiler efendim?” Adamın evi oğlanın bayıldığı açıklığa yakındı ama tam da dibinde sayılmazdı.

“Beni tanıyorlar. Arkadaşını bana getirdiler çünkü her ne kadar tanışıklığımız bir bakıma *eksilse* bile aynı zamanda bana aşinalar. Benimle konuşuyorlar ve onlara yanıt vereceğimi umuyor olmalılar. Ben... Ben... Onlar için çok kafa karıştırıcı olmalıyım.” Gülümsedi. “Bütün bunlar aptalca, biliyorum. İnan bana bunu biliyorum. Benim ne olduğumu biliyor musun Avice?”

Başım la onayladım. Şimdi düşündüğümde o zamanlar onun ne olduğu hakkında hiçbir fikrim olmadığını biliyorum elbette. Kendisinin de bildiğinden emin değilim.

Polisler sonunda bir sağlık ekibiyle beraber çıkageldiler ve Bren’in odası doğaçlama bir ameliyathaneye dönüştü. Yohn’a boru takıldı, ilaç verildi ve monitöre bağlandı. Bren beni nazikçe uzmanların yolundan çekti. Hep birlikte bir köşede durduk; ben, Bren, Ev Sahibi ve tüsü diliyle ayaklarımı yalayan evcil hayvanı. Polislerden biri eğilerek Ev Sahibi’ni selamladı, o da karşılığında yüzünü oynattı.

“Arkadaşına yardımcı olduğun için teşekkürler Avice,” dedi Bren. “Belki iyileşir. Yakında yeniden görüşeceğimize eminim. ‘Dön, eğil, domuzcuk, güneş ışığı, ha?’” Gülümsedi.

Sonunda, polislerden biri beni dışarı çıkartırken Bren ile Ev Sahibi yan yana durdular. Ev Sahibi bir uzvunu arkadaşça ona doladı. Bren geri çekilmedi. İkisi de kibar bir sessizlik içinde bana bakıyordu.

YUVAYA GERİ DÖNDÜĞÜMDE dönemsel ebeveynlerim gereksiz bir telaşa kapıldılar. Yetkililer yanlış bir şey yapmadığıma dair onları temin etmiş olsa da başımı ne gibi bir belaya soktuğum konusunda endişeye kapılmış gibi görünüyorlardı. Ama bana iyi davrandılar, çünkü bizi seviyorlardı. Şokta olduğumu

görebiliyorlardı. Yohn'un titreyen bedenini nasıl unutabilirdim ki? Ya da bir Ev Sahibi'ne ne kadar yaklaştığımı, sesinin tınısını? Bana dikkatle, şüpheye yer bırakmayacak şekilde bakması bir türlü aklımdan çıkmıyordu.

“Demek birisi bugün Personelle birlikte bir şeyler içmiş, ha?” diye takıldı dönemsel babam beni yatağa yatırırken. Bu benim en sevdiğim ebeveynim, Shemmi Baba'ydı.

Daha sonra, Dışarı'da aile yapılarının çeşitliliklerine hafif bir merak saldım. Ne benim ne de Elçilik Kenti'ndeki diğer çocuklardan çoğunun arada sırada gerçek anne babaları tarafından ziyaret edilen dönemsel kardeşlerimize karşı özel bir kıskançlık duyduğumuzu hatırlamıyorum. Böyle bir alışkanlığımız yoktu. Hiç araştırmadım ama bizim kullandığımız bu dönemsel ebeveynlik ve yuva sisteminin Elçilik Kenti kurucularının sosyal uygulamalarının bir devamı mı olduğunu (Bremen, iktidar süresinin büyük bir bölümü boyunca sisteme yeni bir şeyler ekleme konusunda rahat davranmıştı), yoksa bir müddet sonra aceleyle mi oluşturulduğunu sonraki yaşamımda hep merak etmişimdir. Belki de Elçilerimizin geleneksel eğitime karşı duydukları belli belirsiz sosyo-evrimci sempatiyle yapılmıştı bu.

Önemi yok. Zaman zaman yuvalar hakkında korkunç hikâyeler duyarsınız, evet, fakat öte yandan Dışarı'da öz ebeveynleri tarafından yetiştirilen insanların yaşadıkları hakkında da kötü hikâyeler duydum. Elçilik Kenti'nde hepimizin çok sevdiği veya sevmediği, görevli oldukları haftalarda sevinip üzüldüğümüz, tavsiyelerini alıp rahatlamak için yanlarına gittiğimiz ya da eşyalarını çaldığımız ebeveynlerimiz vardı. Fakat hepsi de iyi insanlardı. Ben en çok Shemmi'yi seviyordum.

“İnsanlar neden Bay Bren'in orada yaşamasından hoşlanmıyor?” diye sordum.

“Bay Bren değil canım, sadece Bren. Bazıları onun kentte bu şekilde yaşamasını doğru bulmuyor.”

“Sen ne düşünüyorsun?”

Duraksadı. “Sanırım haklılar. Sanırım bu... yakışksız. Bölünmüşlerin kalabileceği yerler var.” Bu sözü daha önce de duymuştum, Berdan Baba’dan. “Onlar için sığınma yerleri var, o yüzden... Bunu görmek tatsız Avvy. Bren komik biri. Huysuz, yaşlı herifin teki. Zavallı adam. Ama yine de bunu görmek pek hoş değil. Yani öyle bir yarayı demek istiyorum.”

Mide bulandırıcı, demişti bazı arkadaşlarım daha sonra. Bu yaklaşımı muhafazakâr dönemsel ebeveynlerden öğrenmişlerdi. *O pis yaşlı topal sanatoryuma gitmeli.*

Onu rahat bırakın, derdim ben de. *Yohn’u o kurtardı.*

Yohn iyileşti. Yaşadığı deneyim oyunumuzun sürmesine engel olmadı. Haftalar geçtikçe biraz daha uzağa, biraz daha uzağa gittim fakat hiçbir zaman Yohn’un işaret koyduğu yere ulaşamadım. Tehlikeli deneyinin meyvesi olan son işaret, isminin korkunç bir el yazısıyla yazılmış ilk harfi diğerlerinin metrelerce ötesindeydi. “Şurada bayıldım,” diye anlatırdı bize. “Neredeyse ölüyordum.” Geçirdiği kazadan sonra bir daha asla o kadar uzağa gidemedi. Yaşananlardan ötürü ikinci sıradaki yerini her zaman korudu, ama artık onu yenebilirim.

“Bren’in ismini nasıl heceleylebilirim?” diye sordum Shemmi Baba’ya; o da bana gösterdi.

“*Bren*,” dedi, parmağını kelimenin üzerinde gezdirerek: Yedi harf; dördünü seslendirdi; üçünü yapamadı.

YEDİ YAŞINDA Elçilik Kenti'nden ayrıldım. Dönemsel ebeveynlerim ile kardeşlerimi öperek onlarla vedalaştım. On bir yaşındayken de geri döndüm. Artık evliydim; zengin olmasam da bir parça mal varlığım ve birikmişim vardı; nasıl savaşılabacağı, emirlere nasıl itaat edileceği, nasıl ve ne zaman itaat edilmeyeceği ve nasıl dalınacağı hakkında az buçuk bilgi sahibi olmuştum.

Birkaç farklı konuda ortalamanın üstündeydim, ancak yalnızca birisinde ustalaştığımı düşünüyordum. Bu, kavga değildi. Kavga etmek uzay üssü yaşantısının gündelik risklerinden biriydi ve orada geçirdiğim süre boyunca kaybettiğim dövüşlerin sayısı kazandıklarımın biraz daha fazlaydı. Olduğumdan daha güçlü görünürdüm, hızlı sayılırdım ve çoğu vasat kavgacı gibi ben de yeteneklerim konusunda göz boyamayı öğrenmiştim. Koktuğumu hiç belli etmeden dövüşlerden kaçınabiliyordum.

Para konusunda kötüydüm ama yine de biraz biriktirmeyi başarmıştım. Evlilikte gerçekten becerikli olduğumu iddia edemem, fakat birçoklarındaki daha iyiydim. Önceden iki kocam ve bir karım olmuştu. Onları bir başkasını tercih ettiğim için kaybettim. Aramızda bir husumet olmadı. Dediğim gibi, evlilikte kötü değildim. Scile benim dördüncü eşimdi.

Bir dalgiç olarak önceden hedeflediğim, bir yandan beni temel sorumluluklardan uzak tutarken diğer yandan da belli bir prestij ve gelir elde etmemi sağlayan rütbelere ulaştım. İşte ustalaştığım şey: Şans, tembellik ve küstahlık yeteneklerinin birleşiminden oluşan, ekozahmet adlı bir yaşam biçimi.

Sanırım bu terimi dalgiçler yarattı. Herkesin içinde bir parça ekozahmet ehli bulunur. Omzunuzda bir şeytan vardır. Gemide

çalışan herkes bu teknikte ustalaşmaya hevesli değildir – kaptan olup keşfe çıkmak isteyenler de vardır – fakat çoğu kimse için ekozahmet vazgeçilmezdir. Bazı insanlar bunun düpedüz miskinlik olduğunu düşünür fakat bundan daha hareketli ve incelikli bir tekniktir. Ekozahmet ehilleri çaba göstermekten korkmaz; mürettebatın çoğu ilk etapta bir gemiye seçilebilmek için çok çalışır. Ben çalıştım.

BUNCA ZAMANDAN ve yolculuktan sonra bile, yaşımı hesaplararken hâlâ yıllarla düşünüyorum. Bu kötü bir huy ve gemi yaşantısının beni bundan kurtarması gerekiyordu. “Yıl mı?” diye bağırıyordu bana ilk subaylarımdan birisi. “Boktan memleketinin saçma sapan yıldız yılı hesaplamaları umurumda bile değil, ben kaç *yaşında* olduğunu bilmek istiyorum!”

Saatlerle yanıtlamalısınız. Öznel saatlerle. Hiçbir subay boktan memleketinize kıyasla yavaşlayıp yavaşlamadığınızı umursamaz. Hiç kimse yıllarla ölçülen sayısız hesaplamalardan hangisiyle büyüdüğünüzü önemsemez. Yani, Elçilik Kenti’nden ayrıldığımda yaklaşık 170 kilosaat yaşıyordum. Evli, birikim yapmış ve birkaç şey öğrenmiş olarak geri döndüğümdeyse 266 Ks yaşımda.

Dalgıçlık yapabileceğimi öğrendiğimde yaklaşık 158 kilosaat yaşıyordum. Ne olacağıma işte o zaman karar verdim ve öyle de yaptım.

Soruları öznel saatlerle yanıtlıyorum, nesnel saatleriyse belli belirsiz aklımda tutmam gerekiyor; doğum yerimin yıllarıyla düşünüyorum ki zaten onlar da başka bir yerinkiler tarafından belirlenmişler. Bunların hiçbirisinin Terre’yle ilgisi yok. Bir keresinde çaylak bir dalgıçla karşılaşmıştım; zavallı budala, kendilerinden nefret eden ve “dünya yılları” olarak adlandırdıkları bir hesabı ölçü alan bir taşra bölgesinden geliyordu. Ona kullandığı bu takvimin ortaya çıktığı yere hiç gidip gitmediğini sormuştum. Tıpkı benim gibi, nerede olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu elbette.

YAŞLANDIKÇA NE KADAR sıradan biri olduğumu fark ettim. Başıma gelen şey çoğu Elçilik Kenti sakininin hiç yaşamadığı bir durumdu – zaten mesele de bu – fakat meydana geliş *şekli* tam bir klasikti. Binlerce saat yaşasam hiç sıkılmayacağımı düşündüğüm bir yerde doğmuştum. Sonra birdenbire bunun doğru olmadığını ancak oradan ayrılamayacağımı anladım. Ama sonra ayrılmayı başardım. Bu hikâyeyi her yerde duyarsınız, üstelik sadece insan ırkı arasında değil.

İşte size başka bir anı. Arkadaşlarımla dalış oyunu oynardık; azıcık çömelerek *Ben görünmezim* anlamına gelecek şekilde birbirimizin arkasından koşar, sonra da “Görün!” diye bağırıp birbirimizi yakalardık. Dalış hakkında çok az şey biliyorduk ve daha sonra öğrendiğim üzere oynarken sergilediğimiz bu hareketler, çoğu yetişkinin İmmer’i* tarif ediş şekli kadar isabetsizdi.

Gençliğim boyunca kente düzensiz aralıklarla, iki geminin arasında varacak şekilde zamanlanmış şimler gelirdi. Yazılımla idare edilen, ıvrı zıvrı dolu, mürettebatsız küçük kutulardı bunlar. Birçoğu seyir hâlindeyken kaybolurdu; daha sonra öğrendiğime göre seyahat etmeleri için tasarlandıkları İmmer’de sonsuza dek birer tehlike hâline gelip çeşitli tuhaf şekillerde paslanıyorlarmış. Fakat çoğu bize ulaşırdı. Yaşlandıkça şimlerin gelişine duyduğum heyecana bir hüsran, bir kıskançlık da eklendi; ta ki benim de Dışarı’ya gidebileceğimi fark edene kadar. İşte o zaman ipuçları, küçük fısıltılar hâline geldiler.

Dört buçuk yaşımdayken, henüz inmiş bir şimi Elçilik Kenti boyunca taşıyan bir tren görmüştüm. Çoğu çocuk ve yetişkin gibi ben de onların gelişine hep tanık olmak istemiştim. İzlemeye bizim çocuk yuvasından küçük bir çeteyle beraber gitmiştik; Quiller

* İmmer (*Alm.*); her zaman, heplik anlamında. Romanda devamlı var olan, temel, alt bir gerçekliği betimlemektedir. Yazıldığı gibi okunur. “Dalgıç” ifadesi yazarın hem Almandaki “immer”den türettiği hem de İngilizcede “dalgıç” anlamına gelen “immerser” kelimesinin karşılığı olarak kullanılmıştır. *İmmer*, daha temel, dip bir zaman boyutunu ifade ettiği ve oraya gidenler “dalmak” ifadesini kullandıkları için, kitap boyunca “dalgıç” ifadesi tercih edildi. –cev.